

Danyýel kitaby — Elli belgili bölüm

Danyýel 8-däki pygamberlik syrlaryny açmak: Palmowiniň aýan etmesi

Jeff Pippenger

2024-01-14

Danyýeliň kitabynyň sekizinji babynda Danyýele Mukaddes Kitabyň pygamberliklerindäki patyşalyklar hakynda bir görnüş berilýär, şondan soňra bolsa ol sorag we jogap görnüşinde beýan edilýän asman söhbetdeşligini eşidýär.

Soň men bir mukaddesiň gepleýändigini eşitdim; gepleýän şol belli mukaddese başga bir mukaddes şeýle diýdi: «Gündelik gurbanlyk, weýrançylyga eltýän ýazyk hakynda bu görnüş näçe wagt dowam eder? Mukaddes mekanyň hem-de goşunyň aýak astyna atylmagyna çenli näçe wagt bolar?» Ol maňa: «Iki mün üç ýüz güne çenli; şondan soň mukaddes mekan saplanylar» diýdi. Daniel 8:13, 14.

Ilkinji on iki aýat görnüşi aňladýar, on üçünji we on dördünji aýatlar bolsa başga bir görnüş keşgitleýär. Daniel kitabynyň sekizinji babynda, ikisi hem “alyp aýyrmak” diýip terjime edilýän iki dürli ýewreý sözi we ikisi hem “mukaddes ýer” diýip terjime edilýän iki dürli ýewreý sözi bolşy ýaly, ikisi hem “görnüş” diýip terjime edilýän iki dürli ýewreý sözi hem bar.

“Alnyp goýbermek” diýip terjime edilen iki söz barada aýdylanda, Adventizm teologlary bu sözleriň ikisiniň hem “aýyrmak” manysynda düşünilmelidigini öňe sürýärler. “Mukaddes ýer” diýip terjime edilen iki söz barada aýdylanda, Adventizm teologlary bu sözleriň ikisiniň hem “Hudaýyň mukaddes ýeri” diýlip düşünilmelidigini öňe sürýärler; “görüniş” diýip terjime edilen iki söz barada aýdylanda bolsa, Adventizm teologlary ýene-de şol iki sözün arasyndaky tapawutlary nazardan salýarlar. Bu tapawut Danyýel üçin şeýle bir möhümdi welin, ol bilkastlaýyn biri-birinden örän tapawutly iki ybrany sözünü ulandy; şonuň üçin biz hem bu tapawudy anyklamaly we ony gorap saklamaly. On üçünji aýatdaky “görüniş” sözi ybranyça “chazon” sözüdür we ol düýş, ylham, ýa-da pygamberlik habary — ýagny görüniş diýen manyny berýär.

“görnüş” sözi Danyel kitabynyň sekizinji babynda on gezek duşýar, emma ol iki dürli ýewreý sözünü aňladýar. On üçünji aýatda ýerleşýän “chazon” sözi birinji aýatda hem, soňra ikinji aýatda iki gezek, elbetde on üçünji aýatda, şeýle hem on başinji, on ýedinji we ýigirmi altynjy aýatlarda bir gezekden duşýar. Danyel kitabynyň sekizinji babynda “görnüş” sözi duşýan on ýagdaýyň ýedisinde ol “chazon” sözüdir, onuň ýönekeý manysy bolsa “bir görnüş” diýmekdir.

Daniel kitabynyň sekizinji babynda “görüş” sözi galan üç gezek duşanda, ol “march” diýen ýewreý sözüdir; manysy bir görnüş ýa-da bir peýda boluşdyr. Sekizinji bapda “march” diýen ýewreý sözi bir gezek hem “görüş” diýip däl-de, “peýda boluş” diýip terjime edilýär; şeýlekde bu sözün manysy has-da takyk görkezilýär. Näme üçin Daniel many taýyndan biri-birine şeýle ýakyn bolan, hatda terjimeçileriň olara birmeňzeş söz hökmünde çemeleşmegine getirýän iki dürli ýewreý sözünü ulandy? Munuň ähmiýeti barmy?

“Hudaýyň sözündäki her bir ýörelgäniň öz orny, her bir hakykatyň öz ähmiýeti bardyr. Şeýle hem, taslamasynda-da, amala aşyrylyşynda-da onuň doly gurluşy Öz Müellimine şaýatlyk edýär. Şeýle bir gurluşy Çäksiziňkiden başga hiç bir akyl ne göz önüne getirip, ne-de döredip biler.” Education, 123.

Ikinji soraga jogap: Hawa, hakykatdan-da Danyýeliň näme üçin tapawut goýandygyny bilmek möhümdir; şonuň üçin hem pygamberlik taglymatyny öwrenýäniň borjy, Danyýeliň näme üçin şol tapawudy goýandygyny sorayan birinji soraga düşünmäge çalyşmak bolýar. Onuň “mukaddes ýer” diýip terjime edilen söz babatda hem-de “aýyryp taşlamak” diýip terjime edilen söz babatda eden tapawutlarynyň ebedi netijeleri bardyr; onda näme üçin kimdir biri “görüş” diýip terjime edilen sözüň ähmiýetiniň mundan pes bolmagyna garaşsyn? “Her bir hakykat” “Hudaýyň Sözünde” “öz täsirine” eýedir we pygamberligiň “gurluşyna” hem-de ol “ýerine ýetirilende” pygamberligiň berjaý bolşuna täsir edýär.

Sekizinji bapdaky “görnüş” diýen söze seredip başlamagymyzda, Danyýeliň şaýatlygyna “degişli” bolan bir “hakykat” şudur: Danyýel sekizinji bap, on üçünji aýatdaky soraga: “Iki mün üç ýüz güne çenli; şondan soň mukaddes ýer päklener” diýip jogap bereniň kim bolandygydyr.

Danielyň sekizinji baby bilen gönüden-göni bagly bolan dört hakykat bar; men olara ýüzlenmegi maksat edinýärim. Olaryň biri şudur: Ulai derýasynyň görüşi ahyrzaman üçin pygamberlik hökmünde tanaldy, we ol şeýle hem 1798-nji ýylda “ahyryň wagtynda” “möhüri açylan” Daniel kitabyňyň “biliminiň” nyşanydyr.

“Taňrynyň Sözüni has içgin öwrenmäge uly zerurlyk bar. Esasan-da, işimiziň taryhynda ön hiç wagt bolmadyk derejede Daniel bilen Ylham kitaby üns merkezinde bolmalydyr. Rim häkimiýeti we papalyk barada käbir ugurlarda aýtjak sözüme azrak bolup biler, emma biz pygamberleriň we resullaryň Taňrynyň Ruhunyň ylhamy astynda ýazan zatlaryna ünsi çekmelidir. Mukaddes Ruh işleriň gidişini hem pygamberligiň berlişinde, hem-de beýan edilen wakalarda şeýle tertipläpdir welin, munuň bilen adam perdesi gözden salynmaly, Mesihde gizlenmeli, asmanyň Rebbi Taňry we Onuň kanuny bolsa beýgeldilmelidir.”

«Danyýel kitabyňy okaň. Onda şekillendirilen patyşalyklaryň taryhyny nokat-nokat ýatlaň. Döwlet işgärlerine, geňeşlere, güýçli goşunlara serediň we Hudaýyň adamlaryň tekepbirligini nädip peseldendigini, ynsan şöhratyny bolsa tozana goýandygyny görüň. Diňe Hudaý beýik hökmünde görkezilýär. Pygamberiň görnüşinde Ol bir güýçli hökümdary ýykyp, beýlekisini dikeldýär diýlip görülýär. Ol älemiň Hökümdary hökmünde, Öz baky patyşalygyny ýakyn wagtda dikeltjek, Günleriň Gadymysy, diri Hudaý, ähli hikmediň Çeşmesi, häzirki zamanyň Hökümdary, geljegi Açyp Görkezijisi hökmünde aýan edilýär. Okaň we düşüniň: boşlyga göwün göterýän adam nähili garyp, nähili ejiz, nähili gysga ömürlü, nähili ýalňyşýan, nähili günäkärdir.»

Isagyň üsti bilen Mukaddes Ruh biziň ünsümizi baş obýekt hökmünde Hudaýa, diri Hudaýa gönükdirýär — Mesihde açylan Hudaýa. “Çünki bize bir Çaga doguldy, bize bir Oglan berildi; hökümdarlyk Onuň egni üstünde bolar; Onuň ady Gudratly, Geňeşçi, Gudratly Hudaý, Baky Ata, Parahatçylyk Şazadasy diýlip atlandyrylar” [Işaya 9:6].

Daniýeliň gös-göni Hudaýdan alan nury aýratyn-da şu ahyrky günler üçin berildi. Ol Ulaý bilen Hiddekeliň kenarlarynda, Şinar ýurdunyň beýik derýalarynyň boýunda gören görnüşleri indi amala aşmak işindedir, hem-de öňünden aýdylan ähli wakalar tiz wagtda ýerine ýeter.

“Danyýeliň pygamberlikleri berlen wagtlarynda Ýehuda halkynyň ýagdaýlaryny göz öňüne getirin. Ysraýyl halky ýesirlikdedi, olaryň ybadathanasy ýykylypdy, ybadathana gullugy togtadylypdy. Olaryň dini gurbanlyk ulgamynyň dessurlarynda jemlenipdi. Olar daşky görnüşleri iň möhüm zat edipdiler, şol bir wagtyň özünde bolsa hakyky ybadatyň ruhuny ýitiripdiler. Olaryň gulluklary butparazlygyň döp-dessurlary we amallary bilen bozulypdy, gurbanlyk däplerini ýerine ýetirýänlerinde bolsa kölegäniň aňysyna, asyl zatlara garamaýardylar. Olar adamlaryň günäleri üçin hakyky gurban bolan Mesihi tanamaýardylar. Rebbiň Özi halky ýesirlige eltme we ybadathanadaky gulluklary togtatmak bilen iş gördü; munuň sebäbi daşky dessurlar olaryň dininiň бүтін mazmunyna öwrülmezligi üçindi. Olaryň ýörelgeleri we amallary butparazlykdan arassalanmalydy. Dessur gullugy ýürek gullugynyň gaýtadan janlanmagy üçin togtadyldy. Daşky şöhrat ruhy zadyň aýan edilmegi üçin aýryldy.”

Ýesirlikde bolan ýurdunda halk toba bilen Rebbe ýüz tutanda, Ol Özüni olara aýan etdi. Olar Onuň huzurynyň daşky nyşanyndan mahrumdylar; emma Dogrulyk Güniniň ýagty şuglalary olaryň akyllaryna we ýüreklerine saçýardy. Olar pesgöwünlilikde we muşakgatda Hudaýa ýüz tutanlarynda, geljekdäki wakalary açyp görkezýän görnüşler Onuň pygamberlerine berildi — Hudaýyň halkyny ezyňleriň syndyrylmagy, Halasgäriň gelmegi we ebedi Patyşalygyň berkarar edilmegi. “Manuscript Releases,” 16-njy tom, 333–335.

Ulaý derýasynyň görnüşiniň ahyrky günler üçin berlendigi baradaky “hakykat” pygamberlige talyp bolan her bir kişiden şol görnüşde görkezilen wakalar hakynda öňünden aýdylan zatlara düşünmek üçin yhlasly çalyşmagy talap edýär. Ulaý derýasynyň görnüşini bilen baglanyşykly pygamberlik “meseleleri” “Mukaddes Ruh” tarapyndan “hem pygamberligiň berlişinde, hem-de şekillendirilen wakalarda” “kemala getirildi.” Pygamberiň bir görnüşini kabul edýän wagtynda onuň başyndan geçýän zatlar, şeýle hem pygamberiň kesgitleýän pygamberlik wakalary, ikisiniň hem ahyrky günlerde ýerine ýetjek zadyň pygamberlik taýdan görkezilişidigi baradaky düşünje bilen öwrenilmelidir. Öňki bölek biziň Danyýeliň “ýedi wagt” ýesirliğinde bolandygyny ykrar etmelidigimizi nygtaýar.

Danyýl, Ylham on biriň üç ýarym gününüň ahyrynda özleriniň ýesirlik ýagdaýyna düşünýänleri aňladýar; şondan soň olar toba edip Rebbe ýüzlenýärler, Lewiler ýigrimi altydaky dogany ýerine ýetirýärler, gymmatlyny bihaýadan aýyrýarlar, soňra bolsa Reb Özüni olara aýan etmek bilen, dargadylanlary ýygnaý berjekdigi baradaky wadasyny berjaý edýär. Şonda olaryň “üns berýän baş zady” “Mesihde aýan edilen Hudaý” bolýar.

Ulaý derýasynyň görnüşiniň “mazmuny” we onuň Mesih tarapyndan “tasarlanan” pygamberlik habarynyň “guruluşyna” nähili goşant goşýandygy biziň gysgaça garap geçen ilkinji “hakykatymyzdyr”; getirilen parça bolsa esasy maksadymyzyň “Mesihde aýan edilen” görnüşinde Hudaýyň aýan bolmagy bolmalydygyny görkezýär. Daniel kitabyň sekizinji babında Mesih Işaya tarapyndan görkezilişi ýaly tanyşdyrylmaýar; Işaya Mesihiň “ady Ajaýyp, Geňeşçi, Gudratly Hudaý, Ebedi Ata, Parahatçylygyň Şazadasy diýip atlandyrylar” diýip görkezende şeýle etmişdi.

Daniel kitabynyň sekizinji babynda Hudaý Mesihde Palmoni hökmünde aýan edilýär; bu bolsa Ajaýyp Sanawçy ýa-da Sylary Sanawçy diýen manyny berýär.

Şol “hakykat” “Palmoni” adynyň “manysynyň” nämedigini, şeýle hem şol adyň pygamberligiň “gurluşyna” we “meýilnamasyna” nähili goşant goşandygyny gözläp tapmagy talap edýär. Daniel kitabynyň sekizinji babynda ykrar edilmelidir başga bir, üçünji “hakykat” bolsa, hut şol bapda Millerit hereketiniň esasy taglymat sütüniniň beýan edilýändigidir. Milleriň in nurana göwheri on dördünji aýatda tapyldy, we biz şol “hakykatyň” häzirki wagtda amal bolmak barasynda bolan Ulai derýasynyň görnüşine nähili “many” ýetirýändigine düşünmäge çalyşmalydyrys.

Milleriň düşünde, tabyt onuň otagynyň ortasyndaky stoluň üstünde goýlanda, ol günün ýagtylygy ýaly şöhle saçýardy; emma ahyrky günlerde tabyt has ulalyp, Milleriň stolunyň üstünde ilki goýlan wagtyndaky şöhle saçsyndan on esse has ýagty şöhle saçýar. Millerit hereketiniň merkezi sütünini öz içine alýan Ulai derýasynyň görüşinde näme bardyr, ol şol taglymatyň nuruny ahyrky günlerde on esse artdyrýar? Ahyrky günlerde näme aýan edilýär, 1798-nji ýylda döwrüň soňunda aýan edilmedik näme bardy? Waýtyň uýasy “häzir amala aşmak işinde” diýýän Ulai derýasynyň görüşiniň “wakalary” nämelerdir?

Eger biz bu ilkinji üç hakykaty açyk ýürek bilen bir ýere jemleseň (Ulai baradaky görnüş, Mesihiň Palmoni hökmünde aýan edilmegi we merkezi taglymat diregi), onda biz Ulai derýasynyň görnüşini öwrenişimize täsir etjek ýönekeý bir binýady kabul etmäge taýýar bolmalydyrys. Şol birleşdirilen hakykatlar görmek isleýänlere 1798-nji ýylda möhri açylan habaryň “wagta asylan” bir habar bolandygyny bildirýär. Öňünden aýdylýan wagty pygamberlik elementi bolmadyk bolsa, Milleriň habary asla bolmazdy.

Bu bap bilen baglanyşykly dördünji “hakykat” şudur: Millerçiler pygamberlik wagtyna esaslanan bir habary öňe sürdüler. Bu hakykaty nygtamak üçin, on üçünji we on dördünji aýatlarda Hudaý Mesihde Ajaýyp Sanaýy (Palmoni) hökmünde aýan edildi. Görnüşin diňe on dördünji aýatdaky iki müň üç ýüz günün tamamlanmagy hökmünde 1844-nji ýylyň 22-nji oktyabryny kesgitlemekden ybaratdygy baradaky pikir, Hudaýyň Mesihiň üsti bilen Palmoni hökmünde aýan edilmegi baradaky ylhamyň ähmiýetini peseltmekdir.

Adwentizmiň ilahiyatçylary, Daniel kitabynyň sekizinji babynyň on üçünji aýatyndaky soragyň ähmiýetini gömmek üçin yhlas bilen zähmet çekdiler; çünki olar öz rowaýatlar naharynyň tagamyny emele getirmegi maksat edindiler, we şol tagamyň gulaklary gijäp duran, bilimden mahrum adamlary Adwentizmiň merkezi sütünine bagly hakykatlar barada aladalanmakdan saklajakdygyny kesgitlediler.

Başgalardan hemmesinden artyk, Advent imanynyň hem binýady, hem-de merkezi sütüni bolan Mukaddes Ýazgy şu beýanname bolupdy: “Iki müň üç ýüz güne çenli; şondan soň mukaddes ýer tämizlener”. [Daniel 8:14.] Rebbiň ýakyn wagtda gelmegine iman eden ähli ynanyjylar üçin bu sözler tanyşdy. Bu pygamberlik olaryň imanynyň şygary hökmünde müňlerçe adamyň dodaklarynda gaýtalanýardy. Hemme adam onda öňünden aýdylan wakalara özüleriniň in ýagty garaşmalarynyň we in eziz umytlarynyň baglydygyny duýýardy. Bu pygamberlik günleriniň 1844-nji ýylyň güýzünde tamamlanýandygy görkezilipdi. Hristian

dünýäsiniň galan bölegi bilen birlikde, şol wagtda Adventistler ýeriň özüni ýa-da onuň belli bir bölegini mukaddes ýer hasaplaýardylar. Olar mukaddes ýeriň tämizlenmeginiň soňky beýik günün otlary arkaly ýeriň arassalanmagy diýmekdigine, munuň hem ikinji gelşde bolup geçjekdigine düşünyärdiler. Şonuň üçin hem Mesihniň 1844-nji ýylda ýere gaýdyp geljekdigi barada netije çykaryldy.

Emma bellenen wagtda geçip gitdi, emma Reb heniz görünmedi. Imanlylar Hudaýyň Sözüniň asla bozulmajakdygyny bilýärdiler; ýalňyşlyk pygamberlik baradaky düşündirişlerinde bolmalydy; emma säwlik nirededi? Köp adamlar howlukmaçlyk bilen meseläniň çylşyrymly düwünini 2300 günün 1844-nji ýylda tamamlanandygyny inkär etmek arkaly kesdiler. Munuň üçin hiç hili delil getirip bolmaýardy, diňe Mesihniň özüne garaşylan wagtda gelmändiginden başga. Olar şeýle diýýärdiler: eger pygamberlik günleri 1844-nji ýylda tamamlanan bolsa, onda Mesih mukaddes ýeri ýeri oda arkaly arassalamak bilen tämizlemek üçin şol wagtda dolanyp gelmelidi; emma Ol gelmändigini sebäpli, şol günler tamamlanyp bilmändir.

“Bu netijäni kabul etmek, pygamberlik döwürleriniň öňki hasaplamasyndan ýüz öwürmek bolardy. 2300 günün başlanýandygy, Artakserksiň Iýerusalimi dikeltmek we gurmak baradaky buýrugynyň b. e. öň 457-nji ýylyň güýzünde güýje giren wagty hökmünde kesgitlenipdi. Muny başlangyç nokady edip alanyňda, Daniýel 9:25–27-de şol döwürüň düşündirişinde öňünden aýdylan ähli wakalaryň ulanylyşynda doly sazlaşyk bardy. Altmış dokuz hepde, ýagny 2300 ýylyň ilkinji 483 ýyly, Mesihä, ýaglanan Olana çenli yetmelidi; we Mesihniň suwa çokundyrylmagy hem-de Mukaddes Ruh tarapyndan ýaglanmagy b. e. 27-nji ýylda bu görkezmäni takyk ýerine ýetirdi. Ýetmişinji hepdäniň ortasynda Mesih ýok edilmeli idi. Öz suwa çokundyrylmagundan üç ýarym ýyl soň, Mesih b. e. 31-nji ýylyň ýazynda haça çüýlendi. Ýetmiş hepde, ýa-da 490 ýyl, aýratyn-da ýehudylara degişli bolmalydy. Bu döwür tamamlananda, bu halk Mesihni ret edendigini Onuň şägirtlerini yzarlamak arkaly möhürledi, we resullar b. e. 34-nji ýylda beýleki milletlere ýüzlendiler. Şeýlelikde, 2300 ýylyň ilkinji 490 ýyly tamamlanandan soň, 1810 ýyl galýardy. B. e. 34-nji ýyldan başlap 1810 ýyl 1844-nji ýyla çenli uzalýar. Perişde: ‘Şondan soň mukaddes ýer tämizlener’ diýipdi. Pygamberligiň ondan öňki ähli kesgitlemeleri bellenen wagtda gürrüňsiz ýerine ýetipdi. Bu hasaplama bilen, 1844-nji ýylda mukaddes ýeriň tämizlenmegine laýyk gelýän haýsydyr bir wakanyň bolup geçendigi görünmändigini baradaky ýagdaýdan başga, hemme zat aýdyň we sazlaşyklydy. Günleriň şol wagtda tamamlanandygyny inkär etmek, ähli meseläni bulaşyklyga salmak we pygamberligiň jedelsiz ýerine ýetmeleri arkaly berkidilen garaýyşlardan ýüz öwürmek bolardy.”

“Ýöne Hudaý Öz halkyny beýik Advent hereketinde ýolbaşçylyk edipdi; Onuň güýji we şöhraty bu işe ýoldaş bolupdy, we Ol onuň garaňkylykda hem-de lapykeçlikde tamamlanmagyna, ýalan we joşgunly fanatizm hökmünde ýazgarylmagyna ýol bermezdi. Ol Öz sözünüň şübhe we näbellilik bilen gurşalyp galmagyna ýol bermezdi. Köp adamlar pygamberlik döwürleriniň öňki hasabyny terk edip, şoňa esaslanan hereketiň dogrulygyny inkär eden bolsalar-da, başgalar Mukaddes Ýazgylar hem-de Hudaýyň Ruhunyň şaýatlygy bilen goldanýan iman hem tejribe nokatlaryndan ýüz döndermegi islemediler. Olar pygamberlikleri öwrenmeklerinde düşündirişiň sagdyn ýörelgelerini kabul edendiklerine, eýe bolan hakykatlaryny berk saklamagyň we Mukaddes Kitap boýunça gözlegiň şol bir ýoluny

dowam etdirmegiň öz borçlarydygyna ynanýardylar. Olar çyn ýürekden edilen dogra bilen öz ýagdaýlaryna täzeden garadylar we ýalňyşlyklaryny ýüze çykarmak üçin Mukaddes Ýazgylary öwrendiler. Pygamberlik döwürleriniň hasabynda hiç hili ýalňyşlyk görüp bilmändikleri sebäpli, olar mukaddes ýer baradaky meseläni has içgin barlamaga ugrukdyryldylar.” Beýik Jedel, 409, 410.

Bize Ulaý derýasy baradaky görüşüň kesgitlenýän şol bir parçasynyda Uayt uýamyz tarapyndan şeýle habar berildi: “Hudaýyň Sözüni has-da içgin öwrenmek zerurdyr.” Teologlar “Beýik jedelde” öňki parçadaky “pygamberlik döwürleri” meselesini şeýle görkezjek bolarlar: edil Uayt uýanyň düşündirişini çäklendirýän “pygamberlik döwürleri” iki müň üç ýüz ýyllyk pygamberlikde görkezilen baş pygamberlikmiş ýaly. Sebäbi, olaryň aýtmagyna görä, şol pygamberlikleriň dördüsi bu parçanyň özünde anyk agzalýar. Emma bu meseläni “has-da içgin öwrenmek” Uayt uýanyň ýazgylarynda köplük sanda gelen “pygamberlik döwürleri” diýen adalganyň has takyklykda 1844-nji ýylyň 22-nji oktyabrynda berjaý bolmaly bolan iki pygamberlige degişlidigini görkezýär.

Gabrieliň Daniel üçin görkezýän, iki müň üç ýüz ýylyň bir bölegi bolan baş anyk wagt pygamberligi bardyr. Birinjisi kyrk dokuz ýyly görkezýär; şol wagt “köçeler we diwarlary kyn zamanalarda gurulardy.” Ikinjisi, b.e. öň 457-nji ýyldaky başlangyç nokatdan dört ýüz segsen üç ýyl geçenden soň, Mesihniň çokundyrylmagydyr. Üçünjisi Onuň haça çüýlenmegidi; dördünjisi bolsa, aýratynlykda ýewreý halky üçin bölünip berlen dört ýüz togsan ýylyň ahyrynda Hoş Habaryň beýleki milletlere ýetjek wagtyny görkezýärdi. Başinji, we diňe başinji, wagt pygamberligi 1844-nji ýylyň 22-nji oktyabrynda tamamlandy. Ondan öňki dört wagt pygamberligi 1844-nji ýyldan ep-esli öň tamamlandy. Şeýle bolsa, White uýamyz 1844-nji ýylda tamamlanmaly bolan “pygamberlik döwürleri” diýen köplük sanda ulanylyan aňlatmany hakykatda näme manyda ulanýar?

Millerçileriň ilkinji lapykeçligine ýüzlenip, ol şol soraga jogaby görkezýär:

Men Hudaýyň halkyny şat umyt bilen öz Rebbine garaşyp durka gördüm. Emma Hudaý olary synagdan geçirmegi niýet etdi. Onuň eli pygamberlik döwürleriniň hasaplanyşyndaky bir ýalňyşlygy ördi. Öz Rebbine garaşýanlar bu ýalňyşlygy aňmadylar, wagty inkär eden in alym adamlar hem ony görüp bilmediler. Hudaý Öz halkynyň lapykeçlige duçar bolmagyny niýet etdi. Wagt geçdi, Halasgärine şat umyt bilen garaşanlar gaýgyly hem ruhdan düşen boldular, emma Isanyň zühuryny söýmän, diňe gorky arkaly habary kabul edenler Onuň garaşylyp duran wagtda gelmändigine begendiler. Olaryň imana gelendikleri ýürege täsir etmändi we ýaşayşy päkleşdirmändi. Wagtyň geçip gitmegi şeýle ýürekleri aýan etmek üçin örän ýerlikli hasaplanyldy. Hakykatda öz Halasgäriniň zühuryny söýen gaýgyly, lapykeç bolanlary ilkinji bolup terk edip, olary masgaraladylar. Men Hudaýyň Öz halkyny synagdan geçirip, synag sagadynda çekinip yza dönjekleri aýan etmek üçin olara içgin bir synag bermegindäki paýhasyny gördüm.

“Isa we ähli gök goşuny, janlarynyň söýenini görmäge süýji umyt bilen zaryň garaşanlara rehimdarlyk we söýgi bilen seretdiler. Synag sagatlarynda olary goldamak üçin perişdeler olaryň daşynda aýlanyp ýördüler. Asmandan gelen habary kabul etmegi äsgermezlik edenler garaňkylykda galdyryldylar, çünki asmandan olara iberen nuruny kabul etmedikleri üçin

Hudaýyň gahary olaryň garşysyna tutaşdy. Rebbinň näme üçin gelmändigine düşüniپ bilmedik şol wepaly, umytdan düşenler garaňkylykda galdyrylmadular. Olar ýene-de pygamberlik döwürlerini barlamak üçin Mukaddes Kitaplaryna gönükdirildiler. Rebbin eli sanlardan aýryldy, hem-de ýalňyşlyk düşündirildi. Olar pygamberlik döwürleriniň 1844-nji ýyla çenli baryp ýetýändigini gördüler, we pygamberlik döwürleriniň 1843-nji ýylda tamamlanandygyny görkezmek üçin özleriniň öňe süren şol bir subutnamasynyň, olaryň 1844-nji ýylda gutarjakdygyny subut edýändigini gördüler.” Irki Ýazgylar, 235–237.

“Pygamberlik döwürleri” ilkibaşda Millerçiler tarapyndan 1843-nji ýyla çenli ýetýär diýip ynanylan, ýöne hakykatda “1844-nji ýyla çenli ýetýän” şol “pygamberlik döwürleri” bolupdy. 1844-nji ýyla çenli ýetýän bu “pygamberlik döwürleri” üç sany pygamberlik döwüridir” we olaryň hemmesi Habakkugyň tagtalarynda görkezilendir. Şol üç döwürüň biri diňe 1844-nji ýyla “degýär”, beýleki ikisi bolsa 1844-nji ýylyň 22-nji oktyabryna çenli ýetýär. Müň üç yüz otuz baş gün hut 1844-nji ýylyň ilkinji gününe çenli ýetdi; şol wagt Millerçileriň ilkinji lapykeçligi gelip ýetdi, hem-de Habakkuk ikinji bapdaky, şeýle hem Matta ýigrimi başdäki on gyz baradaky tymsalyň yza çekilme wagty başlandy.

Danyýl kitabyň sekizinji baby, on dördünji aýatyndaky iki müň üç yüz gün 1844-nji ýylyň 22-nji oktyabryna çenli ýetdi, hem-de Ýahudanyň günorta patyşalygyna garşy bolan “ýedi wagtyň” iki müň baş yüz ýigrimi ýyly hem şol ýerde tamamlandy. Palmoni Danyýlyň sekizinji babyndaky on üçünji aýatda özüni Gudratly Sanawçy hökmünde tanadýar, we onuň soňra beýan eden pygamberlik “gurluşy” hem-de “niýeti” özara baglanyşykly azyndan on wagt pygamberligini öz içine alýardy.

Indiki makalada bu hakykatlara mundan beýläk hem seredip başlarys.

Mesih dünýä şeýle bir sapak berdi welin, ol akyla we jana oýulyp ýazylmaly. Ol şeýle diýdi: “Ebedi ýaşayş şudur: Seni, ýeke-täk hak Hudaýy, hem-de Seniň iberen Isa Mesihi tanamaklarydyr.” Emma Şeýtan adam akyllarynda işläp: Muny ýa-da şuny et, onda siz hudaýlar ýaly bolarsyňyz, diýýär. Ol aldawly delillendirme arkaly Adam bilen Howany Hudaýyň sözüne şübhe etmäge iterdi we onuň ornuna kanuny bozma we boýun egmezlige alyp baran bir nazaryýeti goýdy. Onuň sophistikasy häzirki wagtda-da Edende eden işini edýär. Mesih biziň dünýämize gelende, öz ybadathanasynyň binýady hökmünde pesgöwünli balykçylary saýlap aldy. Ol bu şägirtlere Öz Patyşalygynyň we wezipesiniň tebigatyny düşündirmäge çalyşdy. Emma olaryň çäkli düşünjesi Oňa bökdençlik saldy. Olar kätipleriň we fariseýleriň sözlerini kabul edip gelýärdiler, şonuň üçin hem olaryň ynanyan zatlarynyň köpüsi hakykat däldi. Mesihniň olara aýtjak zady köp bolsa-da, Ol ýetirmegi ýüreginde kүйseýän zatlarynyň köpüsini olar diňlemäge ukyply däldiler.

“Mesih şu döwürüň dinparazlaryny şeýle ýalňyş düşüňjelerden doly tapýar welin, olaryň aňlarynda hakykat üçin hiç ýer ýokdur. Berilýän terbiýe bilen mugallymlar imansyz ýazyjylaryň garaýyşlaryny garyşdyrýarlar. Şeýlelikde olar ýaşlaryň aňlaryna haşal otuny sepipdirler. Olar ýaşlara-da, garrylara-da hödürlenmeli däl pikirleri dile getirýärler, emma nähili tohum sepýändigleri ýa-da onuň netijesi hökmünde nähili hasyl ýygnamaly boljakdyklary hakda asla oýlanmaýarlar.” Review and Herald, July 3, 1900.